

exclusieve voorstelling voor de Cour d'honneur, een plaats waar het bloed van menig ketter door de toenmalige pausen werd vergoten. De tekst en de opbouw maken het stuk erg moeilijk voor de toeschouwer. Het enige wat direct duidelijk wordt, is dat je tot het uiterste moet gaan en zelf je voorstelling moet maken. Het is geen productie waarbij je je nadien in de kroeg of onder een Provençaalse plataan kan beperken tot het bejubelen van deze of gene acteur of actrice. Je zal het moeten hebben over het persoonlijke traject dat je aflegde tijdens de opvoering.

Dit 'trajecttheater' laat zich daarom moeilijk inhoudelijk analyseren. We kunnen het wel hebben over de ondertitel *conte de fées médiéval*, waarmee Fabre vooral verwijst naar de literaire inspiratiebron van de

tekst: de middeleeuwse Hildegard van Bingen. De tekst wordt verder gekenmerkt door repetities en een bezwerende zinopbouw, wat een rituele sfeer oproept. De kunstenaar zelf liet verstaan dat hij deze productie vooral zag als een *rite de passage* en dat is het ook in die zin dat je eraan moet willen deelnemen. Als je er niet instapt en de voorstelling niet ervaart, kan je echter duizend redenen bedenken om deze productie met de grond gelijk te maken. Vooral de tekst zal het hierbij moeten ontgelden, want eigenlijk zegt die niets. Hij stelt slechts een aantal dingen vast, is bijzonder monotoon en kent een erg arme opbouw. 'Het is 2001 na Christus en we leven nog steeds in de Middeleeuwen. En we leven nog steeds met hetzelfde lichaam dat nat van binnen is en droog van buiten. En we leven nog steeds met een

lichaam dat veel meer kleur heeft van binnen dan van buiten (...) Het is nooit genoeg en we leven nog steeds vol schaamte die zich alleen toont wanneer we blozen en het bloed door onze huid schemert.' Zo kabbelt de tekst dus voort als niet veel meer dan een samenstelling van een aantal leuk gevonden frasen. Nergens is er sprake van enige plot of psychologische evolutie. De kijker die het verhaal wil navertellen, wacht dan ook een moeilijke opdracht. De tekst wordt bovendien voor een deel in het Latijn gedebiteerd, wat een goed begrip natuurlijk niet ten goede komt. Dit camoufleert wel voor een deel de beperktheid van de tekst, zorgt ervoor dat je als toeschouwer op zoek gaat naar een soort van visuele vertaling in het scenisch dispositief. Het stimuleert de verbeelding. Het is een merkwaardige vaststelling dat deze niet zo rijke tekst erin slaagt veel meer te bewerkstellingen dan vele andere meer complexe toneelpartituren. Dit heeft ermee te maken dat de tekst nog moet worden gemaakt in het hoofd van de toeschouwer. De kunstenaar levert enkel een kladje af en verwacht dat de toeschouwer moeite doet. 'Echt interessante kunst is elitair, omdat het pure verbeelding is. Verbeelding is heel individualistisch.'

Fabre laat niet alleen het religieuze spreken, hij vertaalt de kracht van het bloed ook naar een koppel chirurgen als hedendaagse bloedgoden. Met een volks tintje onderbreken ze de bezwerende woorden van de in zwart geklede priesteres die op haar hoofd zoiets als het boek der wijzen meezeult en daarmee in trance rond de scène blijft toeren. De woorden van de chirurgijnen zijn eerder koel en direct en vormen een populair-wetenschappelijk discours. Ze incarneren de idee van de mens geworden god. Het laat zich lezen als: mens, waarmee zijn wij bezig?

We kunnen het ook hebben over het thema zelf. Wat betekende bloed voor onze voorouders en wat zegt het ons vandaag? Welke taboes

rusten erop? Waarom mag er over menstruatiebloed niet worden gesproken? Het zijn zaken die weliswaar aan bod komen in de productie, maar die al tot vervelens toe werden gezegd en getoond op scène. Het beeld van een menstruerende vrouw die zich wast of het beeld van bloeddende stompjes vlees na het afhakken van ledematen zijn dan wel niet appetijtelijk, echt shockerend is dat al lang niet meer. Toch verlieten mensen voortijdig de voorstelling. Wellicht waren sommigen niet bestand tegen het voyeuristische aspect van de productie. Ofwel was het de combinatie van de bloederige taferelen in een rituele context en de vertrouwde eigentijdse muziek als *Son of a Preacher Man* van Dusty Springfield of *Les joyeux bouchers* van Boris Vian die hiervoor zorgden. De voorstelling ontploft ook af en toe in wervelende scènes met gierende rockgitaren. Daardoor worden mensen uit hun roes van beelden gehaald en wordt het voor sommigen te concreet. Op één ogenblik overschreed Fabre evenwel eventjes de grenzen van het fatsoen. Na een bloederige slachtpartij blijven twee van alle ledematen beroofde lichamen kronkelend op de scène achter: ze kunnen niet meer lopen, ze kunnen niet meer drinken. Ze zijn verworden tot een stuk vlees, maar ze leven nog. Toch is dit de logische uitkomst van Fabres onderzoek naar het bloed bij mens en dier. Alhoewel de mens zijn bewustzijn enorm heeft ontwikkeld, hij rationeel en wetenschappelijk grote hoogten heeft bereikt, is hij er niet in geslaagd om een nieuwe moraal te ontwikkelen. Hij blijft een bloeddorstig dier en is daar erg consequent in. Hij doodt en verminkt niet om te leven, maar om het plezier ervan. Zijn agressie heeft hij gemeenschappelijk met de andere dieren, zijn drift om te doden en te verminken niet. In *Je suis sang* drukt Fabre het verlangen uit om bloed te worden, bloed dat de eigenschap bezit om zichzelf te zuiveren. In die zin is het een pleidooi om respect te hebben voor dit levensnoodzakelijk

Je suis sang JAN FABRE, TROUBLEYN © Jan Dekeyser

